

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om institutets för arbetshy- gien verksamhet och finansiering

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 september 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om institutets för arbetshygien verksamhet och finansiering (RP 156/2004 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att kulturutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- undervisningsråd Marja-Liisa Niemi, undervisningsministeriet
- medicinalråd Matti Lamberg, social- och hälsovårdsministeriet
- överläkare Matti Huuskonen, Institutet för arbetshygien
- direktör Matti Pulkkinen, Norra Savolax sjukvårdsdistrikt.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att lagen om institutets för arbetshygien verksamhet och finansiering får bestämmelser om finansiering av utbildning av specialister i företagshälsovård. Syftet med reformen är att trygga utbildningen av specialister i företagshälsovård såväl kvalitativt som kvantitativt. Det upprättas ett system genom vilket ersättning betalas av statsmedel för de kostnader institutet för arbetshygien åsamkas för utbildning av läkare som specialiserar sig i företags-hälsovård. Enligt förslaget ska institutet för arbetshygien svara för att ersättning i samband med utbildningen betalas till privata producen-

ter av hälsovårdstjänster och arbetsgivares företagshälsovårdscentraler som ger specialistutbildning och är godkända av ett universitet. Dessutom ska institutet för arbetshygien med hjälp av ersättningen finansiera en specialläkarutbildning i företagshälsovård vid institutet för arbetshygien samt annan ökning och utveckling av den av universiteten godkända utbildningen av specialister i företagshälsovård.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I propositionen föreslås att specialistläkarutbildningen i företagshälsovård ska omfattas av specialstatsandelen. Hittills har specialistläkarutbildningen i företagshälsovård inte omfattats av specialstatsandelen för läkarutbildning annat än när utbildningen är förlagd till en allmän hälsovårdscentral eller ett allmänt sjukhus. Privata hälso- och sjukvårdsproducenter och arbetsgivare med egen företagshälsovårdscentral har inte fått någon ersättning för utbildningen vid sina enheter. Utskottet anser förslaget vara nödvändigt för utvecklingen av utbildningen. Ersättningsprinciperna följer i stort sett det befintliga systemet. I kvantitativt och innehållsligt hänseende är det positivt att det i budgetpropositionen för 2005 avsätts ett anslag på 2,7 miljoner euro för ersättning av kostnaderna för utbildning av specialister i företagshälsovård.

Enligt propositionen är universitetens resurser för undervisning i företagshälsovård otillräckliga. Det behövs fler som specialiserar sig för att antalet specialister i företagshälsovård ska uppfylla kriterierna för god företagshälsovård. Då krävs det större resurser till undervisningen. Tanken är att minst femtio specialister i företagshälsovård ska utexamineras årligen de närmaste tio åren. Det behövs större resurser för det ökade utbildningsbehovet samt på grund av bristen på utbildningstjänster vid Institutet för arbetshygien och de innehållsliga och kvalitativa kraven på utbildningen inom företagshälsovården. Dessutom krävs det resurser för undervisning och handledning för läkare som specialiserar sig, samordning av utbildningen och för stödtjänster till läkarna under specialisering och deras handledare. För att garantera den kvantitativa sidan av utbildningen är det på sin plats att privata hälso- och sjukvårdsproducenter som

meddelar undervisning får rätt till ersättning. Utskottet påpekar att ersättningen enligt propositionen också får användas till löner för kliniska lärare vid universiteten och till utveckling av utbildningen.

Det bör understrykas att utbildningen av specialister i företagshälsovård i första hand bör ges vid universiteten och Institutet för arbetshygien. De föreslagna ändringarna får inte leda till att utbildningen helt och hållet glider över till den privata sektorn.

Utskottet vill uttrycka sin oro med anledning av att de föreslagna ändringarna finansieras genom att medel förs över från den forskning som finns inskriven i lagen om specialiserad sjukvård. Det är oroväckande att finansieringen av de så kallade specialstatsandelarna har sjunkit under en rad av år. Sedan 1999 har anslagen i statsbudgeten sjunkit från 360 miljoner mark (60 547 653 euro) till 38 047 000 euro i budgetpropositionen för 2005. Anslagen går till klinisk forskning, medan Finlands Akademi huvudsakligen finansierar grundforskning. Tryggad finansiering av klinisk forskning är viktig för att säkerställa det framtida arbetet vid universiteten och inom hälso- och sjukvården. Det är ohållbart om anslagen till den kliniska forskningen fortsätter att minska.

I detta sammanhang hänvisar utskottet också till sitt utlåtande (KuUU 14/2004 rd — RP 177/2004 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om specialiserad sjukvård.

Utlåtande

Kulturutskottet anför

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 9 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Sade Tahvanainen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Hanna-Leena Hemming /saml
Sinikka Hurskainen /sd
Rauno Kettunen /cent
Mikaela Nylander /sv

Kirsi Ojansuu /gröna
Seppo Särkiniemi /cent
Ilkka Taipale /sd
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

AVVIKANDE MENING

Motivering

I propositionen föreslår regeringen att utbildningsanslagen ökas med 2,7 miljoner euro och att ökningen delvis finansieras med minskningar i forskningsanslagen. Tillsammans med överföringarna av specialstatsandelarna till forskning i en annan proposition, RP 177/2004 rd, minskar forskningsanslagen allt som allt med 10,7 miljoner euro 2005.

Utskottsmajoriteten understryker helt riktigt att propositionen i kombination med minskningarna av forskningsanslagen under en lång rad av år leder till en ohållbar situation. När den kliniska forskningen kommer i skymundan minskar forskningen överlag, och framför allt är det vårdkvaliteten som försämras. Nedskränkningarna

har också den konsekvensen att universiteten får svårt att rekrytera kvalificerade personer till kliniska undervisningstjänster. Trots dessa omständigheter uttrycker majoriteten i utskottet inte sin hållning i frågan i form av ett uttalande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet. Vi anser att det hade varit på sin plats att utskottet tagit med ett uttalande i sitt utlåtande.

Ståndpunkt

Med stöd av det ovan anförda anser vi att kulturutskottet i sitt utlåtande borde ha föreslagit

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet förutsätter att forskningsanslagen för 2005 inte får sänkas.

Helsingfors den 9 november 2004

Unto Valpas /vänst
Kaarina Dromberg /saml
Kirsi Ojansuu /gröna

Marja Tiura /saml
Raija Vahasalo /saml